

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVI. Soluuntur quædam dubia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

bimus aliquot breues quæstiones, quæ de hoc ipso descensu Christi ad inferos inter Catholicos tractari solent.

CAPVT XVI.

Soluuntur quedam dubia.

PRIMUM dubium. *Ad qua loca inferni descendit.* B. THOMAS 3. p. q. 52. art. 2. docet, Christum per realem præsentiam solum descendisse ad lymbum Patrum, per effectum autem ad omnia loca inferni. Nam damnatos incredulitatis arguit, eis verò qui purgabantur, spem gloriæ dedit.

At probabile est profectò Christi animam ad omnia loca inferni descendisse. PRIMÒ, propter locum Eccles. 14. *Penetrabo omnes inferiores partes terræ, inspiciam omnes dormientes.* Nam quod B. Thomas respondet, hoc intelligi de penetratione per effectum, nō videtur satisfacere. Nam hoc modo possemus cum Durando dicere, ad nullum locū Christum descendisse aliter quàm per effectum, cū Scriptura non distinguat loca.

SECUNDO, quia Augustinus epist. 99. dicit Christum descendisse ad loca inferni, vbi erant dolores & tormenta. Et Fulgentius lib. 3. ad Thrasimundum cap. 30. dicit Christum descendisse vsque ad infernum, vbi solebant peccatorum animæ torqueri. Cyrillus Hierosolymitanus catech. 4. Ambrosius in libro de myst. Paschæ. Eusebius Emisenus in oratione de Pascha; & alij Patres dum describunt terrorem gehennæ ac dæmonum in descensu Christi, aperte indicant Christum præsentiam suam illis manifestasse. Immodò Nysseus orat. 1. de Resurrectione clarè dicit cor terræ, quò Christus descendit, esse sedem illius magnæ mentis, quæ dicitur Diabolus.

Porro alter CYRILLVS lib. 12. in Ioan. cap. 36. & alij Patres dicunt, Christum descendisse ad inferiores partes terræ, vt viuorum & mortuorum dominaretur, id est, vt quasi ceperet possessionem totius regni sui. At etiam ad regnum eius pertinent damnati, vt qui in carceribus, & tormentis ipsius iussu continentur.

SECUNDVM dubium. *An Christo fuerit aliqua pena.*

in inferno. B. THOMAS 3. p. q. 52. artic. 1. & 3. videtur dicere fuisse aliquam pœnam Christo, esse in inferno secundum animam, & in sepulcro secundum carnem. Dicit enim voluisse eum ibi esse, vt nostras pœnas in se susciperet. CAIETANVS in Act. 2. dicit, dolores mortis durasse in Christo vsque ad resurrectionem, ratione pœnalitatum, quæ relinquuntur ex morte, quæ sunt præcipuè tres. PRIMA, quod anima maneat separata, quæ melius se haberet coniuncta, SECUNDA, quod anima maneat in loco sibi non conuenienti, id est, in inferno. TERTIA, quod corpus maneat in sepulcro. & hoc dicit significari illis verbis Petri; *Solutis doloribus mortis.*

At BONAVENTURA in 3. d. 22. q. 4. dicit Christi animam, dum esset in inferno, fuisse in loco pœnæ, sed sine pœna, cuius modus loquendi mihi videtur magis cõformis Patribus. Itaq; etsi, quod maneat anima separata à corpore, pœna vel pœnalitas, vel potius minor perfectio dici possit, tamẽ mansionem animæ Christi in inferno, & corporis in sepulcro, nõ auderem vocare pœnam, nec pœnalitatem; nam illæ animæ pœnam trahunt ex inferno, quæ ibi sunt tanquam in carcere, nec possunt egredi quando volunt. At Christus fuit in inferno liber & liberator aliorum, vt omnes Patres clamant. Non autem vocatur pœna, si rex inuisit carceres, vt aliquos liberet, sed vocatur dignatio, & humilitas. Pari ratione, esse in sepulcro non est pœna, nec malum corpori simpliciter, immò bonum est corpori defuncto. At malum est corrupti in sepulcro, & putresceri; caro autem Christi in sepulcro fuit, sed sine corruptione.

Vnde FVLGENTIVS lib. 3. ad Thrasimundum, cap. 30. dicit debuisse Christum ad plenum redemptionis effectum descendere cum anima vsq; ad locum tormentorum, sed non pati vlla tormenta, & cum corpore vsq; ad locum corruptionis, sed non pati corruptionem, sicut acceperat humanam naturam similem nostræ peccatrici, sed acceperat sine peccato. Nec ratio Caietani ex loco Petri Act. 2. *Solutis doloribus mortis*, aliquid probat. Nam vt supra ostendimus cõtra Caluinum, dolores mortis dicuntur qui mortem comitantur & præcedunt, non qui sequuntur.

At obiicit CAIETANVS, quia illud; *Non relinques animam*

nam

mam meam in inferno, significat beneficium fuisse animæ Christi quod fuerit liberata ex eo loco, ergo pœna erat ibi manere.

RESPONDEO, beneficium fuisse animæ Christi, quod celeriter corpori cōiungeretur, sicut malum erat ei separatio, & hoc modo beneficium illi fuit liberatio ab inferno, nō ratione loci, sed ratione separationis à corpore. Et hoc fortasse voluit etiam dicere B. Thomas, quod videlicet pœna fuerit Christo, esse in inferno, & sepulcro, solum ratione separationis. nam ratio eius nihil aliud probat, nimirum quia debuit subire pœnas nostras.

Hæc enim ratio, si adferatur ad probandū, debuisse Christum verè mori, & proinde pati separationem animæ à corpore, rectè concludit. Si verò inde quis probare velit, debuisse Christum esse in inferno, vt in loco misero, & pœnali: nihil efficiet, aut efficiet plus quàm velimus. Nam secundum istam rationem debuisset Christi anima esse in inferno vt in carcere, & caro debuisset in sepulcro corrumpi. ista enim est pœna nostra.

TERTIUM dubium. *Quid contulit animabus inferorum descensus Christi ad inferos?* Beatus AUGUSTINVS in epist. 99. ad Euodium, videtur sentire eas animas etiam antea fuisse beatas, & nihil eis contulisse Christi descensum: Illis, inquit, iustis, qui in sinu Abraæ erant, cum Christus in infernū descendit, nondum quid contulisset inueni, à quibus secundum beatificam presentiam diuinitatis sue nunquam video recessisse.

RESPONDEO, cum communi Catholicorum sententia, duo magna bona eis contulisse Christum. PRIMO, beatitudinem essentialem. SECUNDO, educationem ex eo carcere, ac deductionem in cœlum; quorum primum continuo illis præstitit, secundum autem non diu postea.

De PRIMO habemus testimoniū illud Eccles. 24. *Penetabo omnes inferiores partes terra, illuminabo omnes sperantes in Domino.* Item illud Luc. 23. *Hodie mecum eris in paradiso.* Quod verbum, inquit ORIGENES hom. 15. in Genes. non solum latroni, sed etiam omnibus iustis, qui in inferno erant, dictum fuit. Item consensum Scholasticorum in 13. dist. 25. Deniq; ostendemus in lib. 1. de cultu Sanctorum, propriam

Quid Christus in inferno egerit, consule quæsdam Behtarminæ. Ispatatione, Ambros. in ep. ad Rom. c. 5. Apud hōies ? sedm tempus mōij vj p. illi enim apud inferos pro salute animarū interuenerunt et regnum spiritus iudicabat. Et hoc explicat obscuram illum locum

sputatione, post Christi passionem animas sanctorum statim admitti ad visionem Dei. De SECUNDO beneficio habemus consensum Patrum supra citatorum.

Ad locum ergo Augustini responderet B. THOMAS, 3. p. q. 52. art. 5. ad 1. Augustinum non velle dicere, non se inuenisse quid contulerit iustis Christus, descendens ad inferos, absolute, sed quantum ad dolores inferni, quos soluit: ut sensus sit, Christus descendit dolores inferni soluere; at iusti non dolebant, ergo quantum ad solutionem dolorum, nihil eis contulit.

Fortasse melius dicemus, Augustinum dum scribebat eam epistolam, nondum cognouisse ubi erat sinus Abrae, & propensum etiam fuisse in eam partem, ut non esset in inferno, & propterea, hoc dubio manente, merito eum dixisse, quid contulerit iustis Christi descensus ad inferos, nondum se intelligere potuisse. Nam, ut diximus, duo beneficia contulit Christus animabus iustorum, visionem beatificam, & educationem ex carcere inferni: ratione primi non fuit opus descensu, cum diuinitas sit quae proprie beatificat, & illa est ubique. Et hoc est quod ibi dicit (cum ait) beatificantem sapientiam sua diuinitate nunquam abfuisse ab animabus illorum iustorum. Non enim vult dicere illas animas semper fuisse beatas, sed non fuisse opus motu Christi, ut bearentur, cum sapientia beatificans ubique sit. Ratione secundi beneficii, non fuit etiam opus Christi descensione ad inferos, si illae animae non erant in inferno.

QUARTVM dubium. *An praeter animas iustorum, quae erant in sinu Abrae, aliqua alia liberata sint?* RESPONDEO, non esse liberatas ullas animas damnatorum ad gehennam. Nam PHILASTRIVS in libro de haeresi, capite de descensu ad inferos, & AVGVSTINVS libro de haeresi, cap. 79. dicunt esse haeresim, si quis asserat, ullos impios in inferno Christo praedicante conuersos & saluatos. Praeterea videtur implicare contradictionem, quod aliqui fuerint damnati ad aeternas poenas, & tamen postea saluati fuerint. Nam aeterna damnatio includit certitudinem poenae nunquam finiendae: at quomodo certi esse possunt, se sine fine puniendos, qui aliquando liberantur?

Adde locum Eccles. 24. *Illuminabo omnes sperantes in Domino.* Hinc enim deducitur, nullos eorum fuisse illumina-

tos, qui damnati erant ad æternas pœnas, quippe qui sine dubio non sperabāt in Domino. Adde præterea illud Ioan. 9. *Venit nox, in qua nemo potest operari.* Et 2. Cor. 5. *Omnes stabimus ante tribunal Christi, & referat unusquisque propria corporis.* Et Galat. 6. *Quæ seminauerit homo, hæc & metet. Dum tempus habemus operemur bonum.* Hæc enim omnia satis apertè indicant, non esse post hanc vitam locum pœnitentiæ, & reconciliationis. Adde postremò consensum Theologorum in 3. dist. 22.

Quare inter fabulas numeranda est illa narratio, quam in historiis Patrum circumferri dicit NICETAS in comment. ad secundam orationem Gregorij Nazianzeni de Pascha. Ait enim, cuidam Christiano maledictis insectanti memoriam Platonis, vt impij & damnati, Platonem per quietem apparuisse atq; dixisse: *Ego quidem peccatorem me fuisse nõ nego, Verùm cum Christus ad infernum descendit, nemo ante me ad fidem accessit.* Hæc quidem fabula est; Illud autem est credendum, quod idem Nicetas ibidem dicit, Chrysoptomũ affirmasse, nullos in inferno à Christo descendente ad ea loca, liberatos, nisi qui digni erant salute, cum hinc descenderent.

Eadem est ratio de animabus infantium, qui discesserunt cum peccato originali; nam neq; ex illis vllam saluata credibile est. Quocirca quod ait CLEMENS Alexandrinus lib. 6. Stromatum, prædicante Christo apud inferos, non defuisse qui crediderint, ac pœnitentiam egerint; improbable est.

De animabus purgatorij maius dubium esse potest. Nam colligi videtur ex illo Eccles. 24. *Illuminabo omnes sperantes in Domino;* beatificatas tunc fuisse omnes pias animas. Præterea Augustinus epist. 99. ad Euod. & lib. 12. de Genesi cap. 31. apertè dicit, à Christo aliquos solutos doloribus inferni, & explicat se non loqui de animabus sanctis, quæ erant in sinu Abraæ, nec de animabus impiis, quas absurdissimum existimabat fuisse Christo ad inferos descendente conuersas: igitur restat, vt loquatur de animabus, quæ adhuc luebant purgatorias pœnas. Item GREGORIUS lib. 13. moral. cap. 20. dicit, omnes electos liberatos.

At B. Thomas 3. p. q. 52. artic. 8. docet, animas purgatorij non esse liberatas simpliciter ex descensu Christi ad inferos. nec enim Christus aliquid contulit vlli, nisi quod meruerat passione

passione sua; passio autem Christi non habet effectum temporalem, sed æternum, semper enim est æquè efficax; Non ergo tunc liberâisset Christus, nisi illos qui habuerunt talem dispositionem, qualem habent qui nunc liberantur. Addit tamen B. Thomas, duobus modis potuisse accidere, vt tunc aliqui liberarentur. Primò, si expleuerant tempus purgationis suæ. Secundò, si ex deuotione peculiari ad Christi passionem id meruerât in hac vita, vt tunc liberarentur cùm Christus in eum locum descenderet. Et hoc modo debet exponi S. Augustinus, qui dicit, eos liberatos quos nouerat Dominus liberandos.

Ad locum Ecclesiastici & Gregorij posset dici, Christum liberâsse omnes electos cùm descendit ad inferos, sed non simul; nam quosdam statim liberauit, alios postea, finita nimirum purgatione: sed tamen omnibus id præstitit, vt non manerent in lyngo expectâtes beatitudinem. Quanquam non esset error, si quis diceret, multos alios, aut etiâ omnes tunc liberatos ex purgatorio, ex gratia speciali, quia Dominus non est alligatus Sacramentis aut meritis nostris.

